

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

**Інститут історії, етнології та права
Кафедра всесвітньої історії**

ДИПЛОМНА РОБОТА

**на тему: ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ПЕРШОГО УРЯДУ «НОВИХ
ЛЕЙБОРИСТІВ» У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ (1997-2002рр).**

студентки 4 курсу ВІІІ групи
Галузь знань 0203 Гуманітарні науки
Спеціальності 6.020302 Історія
Андієвської Марії Миколаївни

Науковий керівник:
кандидат історичних наук, доцент
Неприцький Олександр Анатолійович

Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали,
прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

м. Вінниця – 2016 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I: Загальна характеристика періоду. Сутність поняття «новий лейборизм».....	7
РОЗДІЛ II: Тоні Блер – глава першого уряду «нових лейбористів»(1997-2001 рр.).....	16
РОЗДІЛ III: Діяльність першого уряду «нових лейбористів»(1997-2001 рр.).....	29
РОЗДІЛ IV: Результати економічної політики першого уряду «нових лейбористів» у Великій Британії (1997-2001 рр.).....	50
ВИСНОВКИ.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	70
ДОДАТКИ.....	73

ВСТУП

Актуальність теми дослідження: Швидкі і глобальні зміни політичних ідей і реалій суттєво впливають на формування економічних пріоритетів Великої Британії.

Політична система Великої Британії функціонує таким чином, коли до влади поперемінно приходять дві партії: Консервативна або Лейбористська. З приходом до влади у 1997 р. після довгої перерви, Лейбористська партія формально проголосила відмову від багатьох установок своїх попередників. Формування економічних концепцій "нових лейбористів" Великої Британії здійснювалося в період завершення холодної війни та трансформаційних процесів всередині Лейбористської партії.

Поява "нових лейбористів" у Великій Британії безперечно становить значний інтерес для дослідників в контексті вироблення оригінального економічного курсу, який поєднав у собі традиційні та інноваційні елементи. Оновлення економічних цілей вплинуло на міжнародний авторитет Великої Британії у світі. В свою чергу, переоцінка колишньої стратегії була пов'язана з усвідомленням нового місця Великої Британії в світі і домінуванням прагматизму в політиці нового кабінету. Таким чином, актуальність обраної теми роботи визначається особливим статусом Великої Британії в світі та економічними зрушеннями, що їх досягли представники "нового лейборизму".

Стан наукової розробки проблеми. Аналізуючи стан наукової розробки проблеми, слід вказати, що вона є достатньо широкою та стосується багатьох аспектів політики "нових лейбористів". Економічна політика лейбористського уряду викликає достатньо високий інтерес як у вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Дослідження українських науковців в основному присвячені загальній характеристиці політики та європейському напрямку міжнародної стратегії Великої Британії.

Українські науковці, Н.Л. Яковенко, Л.М. Ямпольська, у своїх дослідженнях проаналізували основні аспекти трансатлантичної та

європейської інтеграції Великої Британії у 90-х рр. XX ст. Безпосередньо "особливим відносинам" присвячена робота львівської дослідниці С. М. Пик. Найбільший інтерес ця робота становить з точки зору розуміння сутності "особливих відносин" та основних етапів їхнього розвитку. Т. Ю. Кандуба у своїх працях здійснила глибокий аналіз політичних аспектів "нового лейборизму".

Серед сучасних російських дослідників економічної політики Великої Британії відзначимо О. А. Громико, який проаналізував основні напрямки розвитку Великої Британії, зосередив увагу на політиці лейбористської партії та її вплив на стратегію Великої Британії, охарактеризував "новий лейборизм" та концепцію "третього шляху." Автор детально дослідив діяльність Т. Блера та її вплив на становище Великої Британії на міжнародній арені.

Таким чином, можна констатувати наявність широкого кола досліджень, спрямованих на осмислення умов та факторів (внутрішньополітичних та зовнішньополітичних), що впливали на формування та здійснення стратегії економічної політики "нових лейбористів" Великої Британії. Разом із тим, ряд аспектів, що визначають економічну політику лейбористів 1997-2001 р.р., потребують подальшого дослідження в рамках окремих напрямків діяльності цього уряду.

Метою дослідження є аналіз економічної політики "нових лейбористів" Великої Британії.

Завдання дослідження. Основними завданнями дослідження є:

- аналіз сутності поняття "новий лейборизм";
- освітлення ідей та життєвого шляху політичного лідера «нового лейборизму» - Тоні Блера;
- формулювання основних складових діяльності першого уряду «нових лейбористів»(1997-2001 р.р.);
- окреслення змісту та наслідків економічної політики "нового лейборизму".

Об'єктом дослідження є економічна історія Великої Британії в кінці ХХ - на початку ХХІ ст.

Предметом дослідження виступає економічна політика "нових лейбористів" Великої Британії.

Хронологічні рамки обмежені періодом з 1997 р. по 2001 р.р. Часові рамки пов'язані з перемогою лейбористської партії на парламентських виборах і формуванням та діяльністю першого уряду «нових лейбористів» на чолі з Т. Блером.

Методи дослідження були обрані згідно зі специфікою об'єкту вивчення. Зокрема, використовувались наступні методи: за допомогою історико-політологічного методу проведено аналіз зв'язків та позицію Великої Британії стосовно формування концепції розвитку економіки. Історичний метод дослідження полягає в послідовному й детальному описі подій економічної історії Великобританії. Структурно-функціональний метод, геополітичний і факторний аналіз допомогли визначити стимули й вимоги, що виходять з особливостей політичного, економічного й соціального розвитку Великої Британії, географічного розташування. Також у дослідженні використовувалися метод системного аналізу та загальнонаукові методи: аналіз, синтез, дедукція, індукція задля аналізу складових економічної політики "нових лейбористів".

Теоретичне і практичне значення роботи Теоретичне та практичне значення дослідження визначається як його актуальністю, так і науковою новизною. Матеріали, основні положення та висновки дослідження можуть бути використані в діяльності установ України, науково-дослідних інститутів, зокрема у питаннях використання теоретичного та практичного досвіду Великої Британії у формуванні економічної політики, при аналізі та прогнозуванні розвитку Великої Британії, України та інших держав, для врахування певних прорахунків економічної політики лейбористів.

Новизна отриманих результатів роботи полягає в масштабності поставлених завдань та в засобах їх розв'язання. Виявлені внутрішні та

зовнішні фактори формування оригінальної економічної політики "нового лейборизму" Великої Британії, визначено та проаналізовано її традиційні та інноваційні складові. Визначено особливості реалізації економічної політики "нових лейбористів" Великої Британії та її наслідки.

Апробація результатів дослідження. Андрієвська М.М. Бюджетна політика першого уряду Тоні Блера у Великобританії. «Місце суспільних наук у системі сучасного гуманітарного знання XXI століття»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м.Київ,Україна,18-19 грудня 2015 року).-Київ:ГО « Київська наукова суспільнознавча організація»,2015.- 132 с.

Структура роботи. Дослідження складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Повний обсяг дипломної роботи складає 74 сторінки (основний текст – 60 сторінок). Список використаних джерел та літератури нараховує 50 позицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрукевич Я. О. Трансформація європейської політики Великої Британії з приходом до влади Тоні Блера [Текст] / Я. О. Андрукевич // Міжнародні відносини і туризм: сучасність та ретроспектива. Збірник матеріалів Першої міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених - Острог: Видавництво Національного університету "Острозька академія", 2013. - Вип. 3. - С. 53-56.
2. Андрукевич Я. О. Визначальні риси зовнішньополітичної концепції "нового лейборизму" Тоні Блера [Текст] / Я. О. Андрукевич // Актуальні питання історії та культури України. Україна і світ. Збірник матеріалів Четвертої Регіональної наукової конференції - Острог: Видавництво Національного університету "Острозька академія", 2013. - Вип. 3. - С. 170-174.
3. Бабынина Л. О. "Великобритания - удобный партнёр?" [Электронный ресурс] / Л. О. Бабынина. - Режим доступа: www.ieras.ru/pub/doc/114.doc.
4. Баран З. А. Новейшая история стран Западной Европы и Северной Америки [Электронный ресурс] / З.А. Баран - Режим доступа:http://uchebnikonline.ru/istoria/novitnya_istoriya_krayin_zahidnoyi_yevropi_ta_pivnichnoyi_ameriki_-_baran_3a/period_pravlinnya_novih_leyboristiv.htm.
5. Белкин С. В. "Новый лейборизм" в традиционной политической культуре Великобритании [Электронный ресурс]. / С. В. Белкин - Режимдоступу:<http://window.edu.ru/resource/911/39911/files/u142.pdf>.
6. Блер Т. Шлях. / Т. Блер. - К.: Темпора, 2011. - 848 с.
7. Воронін В.П. Великобританія: урядова промислова стратегія // Економіст. - 2004, № 10. - с. 17 - 34.

8. Воронін В.П. Світова економіка. - М.: Юрайт-Издат, 2003. – 397 с.
9. Громыко А. А. Англия перед выбором [Электронный ресурс] / А. А. Громыко. Режим доступа: <http://www.gromyko.ru/Russian/Brit/brit1.htm>.
10. Громыко А. А. Великобритания Эпоха реформ / А. А. Громыко. - М.: Весь мир, 2009. - 536 с.
11. Інформаційно-аналітичний журнал «Світові дискусії» // www.wdi.ru/print.php?art=62703465
12. Інтерв'ю офіційного представника МЗС Росії А. В. Яковенко агентству «РосБізнесКонсалтинг» з питань торговельно-економічного співробітництва Росії і Великобританії. - Бізнес-портал м. Набережні Челни // www.chelny.info/rnews.phtml?id=/news/policy/2003/06/24/24114212_bod.shtml
13. Колесов В.П. Світова економіка. Економіка зарубіжних країн. - М.: МПСІ, 2001. – 407 с.
14. Колесов В.П., Осьмова М.М. Світова економіка. Економіка зарубіжних країн. - М.: МПСІ, Флінт, 2008. – 592 с.
15. Конотоп М.В., Сметанін С.І. Історія економіки зарубіжних країн. - М.: палеотипів, 2004. – 441 с.
16. Куликова О.В. Світова економіка - докладно. - М.: ГІС, 2003. – 503 с.
17. Ломакин В. К. Внешнеэкономическая политика Британии / В. К. Ломакин. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. - 287с.
18. Маклярський Б.М. Світова економіка. - М.: Міжнародні відносини, 2004. – 482 с.
19. Мовсесян А.Г., Огнівцев С.Б. Світова економіка. - М.: Фінанси і статистика, 2001. – 390 с.

20. "Новый лейборизм" завершил консервативную революцию [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.globalrus.ru/column/784079/>
21. Пищик В.Я. Вплив проблем конвергенції на перспективи вступу Великобританії в ЄВС // Гроші і кредит. - 2004, № 10. - с. 30 - 40.
22. Пищик В.Я. Перспективи вступу Великобританії до зони євро // Банківська справа. - 2004, № 9, с. 29 - 35.
23. Погорлецкій А.І. Економіка зарубіжних країн. - М.: Изд-во Михайлова, 2001. – 544 с.
24. Поляк Г.Б., Маркова О.М. Історія світової економіки. - М.: ЮНИТИ, 2004. – 486 с.
25. Родіонова І.А. Світова економіка: Індустріальний сектор. - СПб.: Питер, 2005. – 462 с.
26. Спиридонов І.А. Світова економіка. - М.: ИНФРА-М, 2004. – 359 с.
27. Сулопарова Е. А. Великобритания: реформы и модернизация [Электронный ресурс] / Е. А. Сулопарова - Режим доступа: <http://elibrary.az/docs/jurnal-08/290j.htm>.
28. Торгово-економічні відносини Росії з Великобританією. - Портал «Ділова преса» № 32, 05.08.2000 // www.businessdivss.ru/newspaper/article_mId_20644_aId_31624.html
29. Хесин Є. Великобританія // Світова економіка і міжнародні відносини. - 2001, № 8. - с. 98 - 108.
30. Хесин Е. Великобритания: шестой год подъема // Мировая экономика международные отношения. – Мировая экономика и международные отношения. – 1998. – №8. – С.97-101.
31. Ялиново М.В. Світова економіка: введення в зовнішньоекономічну діяльність / Під. Ред. А. К. Шуркаліна, Н. С. Ципін. - М.: Логос, 2000. – 473 с.

32. Яковенко Н. Велика Британія в новій архітектурі європейської безпеки // Дослідження світової політики. Збірник наукових праць. – Вип. 16. – К.: Інститут світової економіки і міжнародних відносин, 2001. – С.21-26.
33. Яковенко Н.Л. Коротка історія Британії. Yakovenko N. A Concise British History. – К.: Богдана, 1999. – 192 с.
34. Bogdanor V. Devolution in the United Kingdom. – Oxford: Oxford University Press. – 2001. – 331 p.
35. Bringezu S., Schütz H. Total material requirement of the European Union. – Technical Report №55. – Copenhagen: European Environment Institute, 2001. – 37p.
36. Britain 1998. The official yearbook of the United Kingdom. – London, 1999. – 897 p.
37. Britain and Europe // The Economist. – 1998. – January 3. – P.29.
38. Britain and Europe. Hopping on the juggernaut // The Economist. – 1998. – January 3. – P.27-30.
39. Britain and the European Union. Sticking with a failed policy in order not to lose face // International Currency Review. – 1996. – Vol.23, №3. – P.1-34.
40. Britain in the European Community. – London: HMSO, 1992 – 129 p.
41. Britain's place in Europe // The Economist. – 1998. – January 3. – P.13-14
42. Bulmer S., George S., Scott A. The United Kingdom and EC Membership Evaluated. – London: Pinter Publishers Limited, 1992. – 353 p.
43. Changing tracks with Mr Major // The Economist. – 1990. – December 8. – P.39-40.
44. Collection of British Prime-Ministers Speeches on European Question. – Kyiv: Civil Society Problems Research Center, 2002. – 41 p.

45. Economic and monetary union. – Brussels-Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1996. – 24 p.
46. Euro. Get ready for the euro. January 1, 1999. - HM Treasury, Euro Preparations Unit. – London: HM Treasury, 1998. – 4 p.
47. European Investment Bank. Annual report 1999. – European Investment Bank, 2000. – 131 p.
48. Hutton W. Britain in a cold climate: economic aims of foreign policy in the 1990s // International affairs. – 1992. – Vol.68, №4. – P. 619-632.
49. New Labour because Britain deserves better. Labour Party manifesto, general election 1997. – London: Labour Party, 1997. – 36 p.
50. Tony Blair's Waterloo // The Economist. – 1998. – June 13. – P.46.